

Addendum til Danmarks Nationale Reformprogram – Danmarks indmeldinger under Konkurrenceevnepagten

I lyset af de betydelige økonomiske udfordringer, som de europæiske lande står overfor, blev der indgået aftale om den såkaldte konkurrenceevnepagt blandt EU's stats- og regeringschefer på Det Europæiske Råds møde den 24.-25. marts 2011. Danmark meddelte på baggrund af en aftale baseret på et bredt flertal i Folketinget, at man ville deltage i pagten. Alle euro-lande og i alt seks ikke-eurolande¹ deltager i pagten.

Pagten skal bygge videre på og supplere det styrkede økonomiske samarbejde i EU, herunder de styrkede finanspolitiske regler i Stabilitets- og Vækstpagten, det nye samarbejde om at håndtere makroøkonomiske ubalancer, Europa 2020-strategien mv. Pagten er baseret på en metode, hvor de deltagende lande er enige om fælles overordnede målsætninger om styrket konkurrenceevne, øget beskæftigelse, finanspolitisk holdbarhed og finansiell stabilitet, og hvor det enkelte land vælger den økonomiske politik, som landet ønsker at gennemføre for at nå disse mål, og forpligter sig til konkrete tiltag. De deltagende landes stats- og regeringschefer skal således årligt redegøre for, hvordan de hver især konkret planlægger at håndtere de udfordringer, som det pågældende land måtte have inden for de fire områder.

Pagten indeholder en politisk, men ikke en juridisk forpligtelse til at gennemføre initiativer inden for de nævnte områder. Det enkelte land vælger selv, hvordan man vil håndtere sine udfordringer inden for de fire områder, og vælger selv sine konkrete tiltag. Der er indenfor de fire områder udarbejdet et åbent idékatalog med tiltag og principper, som generelt vurderes at være effektive for at nå de overordnede mål. Landene kan vælge tiltag på disse lister eller vælge nogle andre tiltag, afhængigt af deres konkrete udfordringer.

I forlængelse af regeringens konsoliderings- og reformstrategi, har regeringen med offentliggørelsen af Reformpakken 2020 den 12. april 2011 fremlagt sin konkrete strategi med initiativer til håndtering af Danmarks økonomiske udfordringer. Reformpakken 2020 er samtidig rammen for den politik, som Danmark indmelder i relation til konkurrenceevnepagten.

Konkurrenceevnepagten ligger i naturlig forlængelse af de prioriteringer og den strategi, som Reformpakken 2020 er udtryk for, og som regeringen gennem de seneste år har arbejdet efter. Det gælder prioriteringen af at sikre balance på de offentlige finanser og sikre den langsigtede finanspolitiske holdbarhed i lyset af krisen og de demografiske udfordringer. Det gælder også den fortsatte indsats for at øge arbejdsudbuddet og beskæftigelsen samt at styrke vækstpotentialet i dansk økonomi.

¹ Udover Danmark deltager Bulgarien, Letland, Litauen, Polen og Rumænien.

Regeringens indmeldinger under konkurrenceevnepagten

Regeringen har i Reformpakken 2020 fastlagt et overordnet finanspolitisk mål om strukturel balance på de offentlige finanser i 2020. Opfyldelse af målsætningen om strukturel balance i 2020 vil sikre (mindst) finanspolitisk holdbarhed. Det vil sige, at den politik, der planlægges frem mod 2020, kan fastholdes i årene efter, givet de antagelser, som de langsigtede fremskrivninger baseres på, samtidig med at den offentlige gæld udgør en stabil andel af samfundsøkonomien på meget langt sigt. Målet vil samtidig – når det er nået – sikre handlemuligheder i finanspolitikken under tilbageslag, og overholdelse af reglerne i EU's Stabilitets- og Vækstpagt.

Målet om strukturel balance i 2020 indebærer et behov for at forbedre den strukturelle saldo med ca. 2,5 pct. af BNP (ca. 47 mia. kr.). Regeringen har allerede taget fat på at genoprette den offentlige økonomi med Genopretningsaftalen fra 2010, som styrker de offentlige finanser med ca. 1,3 pct. af BNP (ca. 24 mia. kr.) i perioden 2011-2013.²

Den tilbageværende udfordring på ca. 1,2 pct. af BNP (ca. 23 mia. kr.) skal løses ved en række konkrete reformer. Regeringen har foreslået en tilbagetrækningsreform, en reform af førtidspension og fleksjobordningen samt en reform af statens uddannelsesstøtte, jf. Reformpakken 2020 og Danmarks Konvergensprogram 2011. Endelig har regeringen foreslået et nyt udgiftspolitisk styringssystem i form af en budgetlov, som skal fastsætte rammerne for Folketingets vedtagelse af politisk bindende fireårige udgiftslofter for hhv. stat, regioner og kommuner, samt sanktionsbestemmelser ved overtrædelse af de vedtagne udgiftslofter..

På baggrund af udspillet i Reformpakken 2020 har regeringen i maj 2011 indgået politiske aftaler, der sikrer opbakning fra et flertal i Folketinget til at løse den tilbageværende udfordring på 1,2 pct. af BNP gennem en række konkrete reformer, hvoraf de centrale elementer er følgende:

Styrkelse af arbejdsudbud, beskæftigelse og de offentlige finanser

For det første er indgået en politisk **aftale om senere tilbagetrækning**, der fremrykker de allerede aftalte forhøjelser af pensions- og efterlønsalderen i Velfærdsaftalen fra 2006 med fem år, og forkorter efterlønsperioden fra fem til tre år. Folkepensionsalderen vil således stige fra 65 til 67 år i perioden 2019-2022. Efterlønsalderen hæves tilsvarende fra 60 til 62 år i perioden 2014-2017, og afkortningen af efterlønsperioden fra fem til tre år indføres i perioden fra 2018-2023. Aftalen fastholder derudover 2006-Velfærdsaftalens centrale princip om, at længere levetid og flere raske leveår også skal medføre flere aktive år på arbejdsmarkedet. Folkepensionsalderen og efterlønsalderen indekseres således med levetiden fra 2046 som det allerede er aftalt i Velfærdsaftalen fra 2006. Tilbagetrækningsreformens detaljer fremgår af "Aftale om senere tilbagetrækning".

Tilbagetrækningsaftalen vil øge beskæftigelsen med ca. 2,3 pct. af arbejdsstyrken (svarende til godt 65.000 personer) og forbedre de offentlige finanser med 1 pct. af BNP (svarende til ca. 10 mia. kr. i 2020) samt den langsigtede holdbarhed med ca. 0,5 pct. af BNP (svarende til ca. 10 mia. kr.). Tilbagetrækningsaftalen vil dermed yde et helt centralt bidrag til opnåelse af målet om strukturel balance i 2020. Aftalen vil endvidere øge BNP med ca. 2,6 pct. i 2020. Da forliget indebærer en ændring af den hidtidige aftale om tilbagetrækning, har partierne bag forliget aftalt, at tilbagetrækningsaftalen først implementeres efter et folketingsvalg, hvis forligspartierne fortsat har flertal for reformen efter valget. Det næste folketingsvalg vil senest skulle afholdes i november 2011.

² Genopretningsaftalen indfrier, sammen med den planlagte finanspolitik i øvrigt (herunder f.eks. finansieringselementerne i Forårspakke 2.0) Danmarks henstilling om at nedbringe det uforholdsmæssigt store underskud, som indebærer krav om en strukturel forbedring på 1,5 pct. af BNP i 2011-2013.

Regeringen har desuden for det andet indgået en politisk aftale ("To streger under facit") om bl.a. målretning af fleksjobordningen, og tiltag, der sikrer, at de unge kommer hurtigere igennem deres uddannelse, som sammen med effektiviseringer i forsvaret forbedrer den strukturelle saldo med 0,2 pct. af BNP (4,4 mia. kr.). Sammen med øvrige delelementer i aftalen løser aftalen den tilbageværende udfordring og sikrer strukturel balance i 2020, *jf. tabel 1*.

Tabel 1
Initiativer for at nå målet om strukturel balance i 2020

	Mia. kr.	Pct. af BNP
Kravet for at opnå strukturel balance i 2020	47	2,5
Genopretningsaftalen 2010	24	1,3
Yderligere initiativer, heraf	23	1,2
<i>Aftale om senere tilbagetrækning, maj 2011</i>	18	1,0
<i>Målretning af fleksjobordningen, unge hurtigere igennem uddannelse og effektiviseringer af forsvaret</i>	4,4	0,2
<i>Andre initiativer</i>	1,3	0,1

Tilbagetrækningsaftalen m.v. indgår samtidig som led i regeringens strategi for opfyldelse af Danmarks nationale mål for beskæftigelse under Europa 2020-strategien, *jf. Danmarks Nationale Reformprogram, maj 2011*.

Styrkelse af den offentlige udgiftsstyring

Med henblik på at sikre målet om strukturel balance på de offentlige finanser i 2020 er det udover de nævnte initiativer nødvendigt at styrke den offentlige udgiftsstyring, så de faktiske udgifter holder sig inden for de budgetterede rammer. På den baggrund er der indgået aftale om at styrke sanktionslovgivningen i forhold til kommunerne i forlængelse af de sanktionsmuligheder, der blev indført som led i Genopretningsaftalen. Regeringen vil desuden i efteråret 2011 fremsætte et forslag til lov om udgiftslofter.

Styrket konkurrence og produktivitet

Regeringen har stort fokus på at styrke det langsigtede vækstpotentiale gennem et fokus på bl.a. styrket konkurrence og produktivitet. Vækstforum, som blev nedsat af regeringen med det hovedformål at bidrage til at analysere og håndtere morgendagens udfordringer og ruste dansk økonomi til fornyet vækst, kom i marts 2011 med ti hovedanbefalinger, som regeringen er i gang med at følge op på.

Regeringen har bl.a. på baggrund af Vækstforums anbefaling om **meget mere konkurrence i den private og offentlige sektor** den 11. april 2011 indgået aftale om Konkurrencepakken for at bringe konkurrencen op på niveau med de bedste lande. Formålet er at fremme konkurrencen og produktiviteten i den private og offentlige sektor. Konkurrencepakken retter sig primært mod byggeriet og servicesektoren, herunder detailhandlen, sundhedstjenester og serviceerhverv, der er afskærmet fra udenlandsk konkurrencepres. Det er samtidig sektorer, der er karakteriseret ved at have en særlig svag produktivitetsudvikling. Endelig er der en lang række initiativer, der skal sikre øget konkurrence om offentlige opgaver.

Samlet er der tale om et omfattende katalog med 40 initiativer, der vil styrke konkurrencen over en bred kam. I denne Folketingssamling vil der blive fremsat 7 lovforslag og ændret en række bekendtgørelser mv. ikke mindst på byggeområdet.

Boks 1

Regeringens indmeldinger under konkurrenceevnepagten

Regeringen har i Reformpakken 2020 fastlagt et overordnet finanspolitisk mål om strukturel balance på de offentlige finanser i 2020. Genopretningsaftalen bidrager med 1,3 pct. af BNP i forhold til at sikre strukturel balance i 2020. Aftalerne om en tilbagetrækningsreform, målretning af fleksjobordningen, og at unge kommer hurtigere gennem deres uddannelse bidrager sammen med andre elementer i aftalerne med 1,2 pct. af BNP i forhold til at sikre strukturel balance i 2020.

Regeringens initiativer rettet mod efterlevelse af Konkurrenceevnepagtens mål om finanspolitisk holdbarhed, øget beskæftigelse og styrket konkurrenceevne er således følgende:

Styrkelse af arbejdsudbud, beskæftigelse og de offentlige finanser

- Aftale om senere tilbagetrækning, der styrker den strukturelle saldo med 1 pct. af BNP.
- Hurtigere igennem uddannelse
- Målretning af fleksjobordningen

Styrkelse af den offentlige udgiftsstyring

- Styrkelse af sanktionslovgivningen i forhold til udgiftsstyring i kommunerne. Regeringen vil desuden i efteråret 2011 fremsætte et forslag til lov om udgiftslofter.

Styrket konkurrence og produktivitet

- Konkurrencepakken med konkrete initiativer rettet primært mod byggeriet og servicesektoren.

Når det gælder pagtens overordnede målsætning om styrket finansiel stabilitet, har Danmark siden efteråret 2008 gennemført en række konkrete initiativer til understøttelse af den finansielle stabilitet, herunder en tidsbegrænset generel statslig garanti omfattende alle simple kreditorer samt statslige kapitalindskud i en række kreditinstitutter og mulighed for individuelle statsgarantier. Bankernes adgang til at anmode om statslige kapitalindskud ophørte pr. 30. juni 2009, og de konkrete indskud blev gennemført frem til udgangen af 2009. Med virkning fra oktober 2010 er der, som afløsning for den tidsbegrænsede generelle statsgaranti, etableret en permanent national ramme for afvikling af nødlidende banker (Bankpakke 3). Afviklingsordningen blev indført som alternativ til en egentlig konkurs med henblik på de situationer, hvor det ikke er muligt at finde en privat løsning for den nødlidende bank. Med ordningen overtager Finansiell Stabilitet A/S den nødlidende bank med henblik på en gradvis afvikling, som vil have færre negative virkninger på den finansielle stabilitet og tilliden til det finansielle system, end der ville følge af en almindelig konkurs. Langt de fleste kunder vil ikke opleve nogen forskel i deres engagement med banken, idet Dankort, betalingservice mv. vil fungere som normalt under og efter overtagelsen. Afviklingsordningen kom i anvendelse med Finansiell Stabilitet A/S' overtagelse af Amagerbanken i februar 2011, hvor det ikke lykkedes at finde en privat løsning. Modellen viste sig velfungerende.

Derudover har regeringen den 29. april fremlagt et lovforslag om indførelse af en medgiftsordning, som giver Indskydergarantifonden mulighed for at yde en medgift i forbindelse med, at et nødlidende pengeinstitut overtages af et andet pengeinstitut. Det giver et redskab til at lette private løsninger for håndteringen af nødlidende pengeinstitutter, som et alternativ til afvikling gennem Finansiell Stabilitet A/S. Lovforslaget er endnu ikke vedtaget af Folketinget.